

DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
*manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis decimo-octavo
Julii, M. DCC. XXXVII.*

M. EMMANUELE MAURITIO DUVERNEY,
Doctore Medico, Præside.

An Tritus Chylosim juvet?

I.

EST corporis humani fors & conditio, ut semper ad interitum ruat. Quibus legibus conservatur, iisdem sensim labefactatur. Causæ sunt non solum materiæ ætheræ poros & liquores permeantis actio, sed & perpetui solidarum partium sanguinisque ac spirituum motus. Adde necessaria, mentis & corporis munia, quæ dum corpus exercent, deterunt. Interim

Particularum per cutis poros perenniter effluentium, cæterarumque per varios ductus excernendarum jacturâ, perpetuum imminet animali œconomia

exitium. Hæc alimentis refarcienda venit. His contra mortem luctamur, aut saltem ei moras injicimus. Duplicis generis assumuntur, solida & liquida: ad ea assumenda duplici sensu, quasi totidem stimulis, fame nempe & siti impellimur. Ea autem neque per vasa distribui, neque ad nutriendum apta fieri poterunt, nisi prius in chylum convertantur.

II.

CHYLUS tenuis fluidaque substantia, magnæ elaborationis opus. In hunc transit alimentorum purissima & defæcatissima pars, plurimorum liquorum nisturâ, multarumque partium tritu & actione subacta. Quanti momenti sit chyli confectio vel ex hoc uno conjice; ab eo reparatur sanguis, fons uberrimus, unde promanant humorum elapsorum & partium abrasarum supplementa; nempe gelatinosa portio, suum cuique humori, parti cuique succum idoneum promit & suppeditat. Sed quæ humor solidas partes regenerat? In vasis perpetuo humorum nisu sensim elongatis attenuatisque vacuola relinquuntur. In hæc particule mole congruentes deferuntur, penetrant, applicantur. Jam minima quæque superficies undequaque interstitia tangit, sic nova corpuscula ad figuram meatuum se fingunt & accommodant, & cum iis firmâ conjunctione coalescentia incuneantur. Demùm ipsanti partis nutriendæ naturam & formam induunt. Ita quod prius erat fluidum, in consistens corpus abit, & cum ipso solido unum efficitur. Quæris hic effectus unde pendeat potissimum? In promptu sunt tum cordis pulsus, tum arteriarum ictus & constrictiones. Adest vasorum omnium systaltica vis, & continua particularum sese jugiter impellentium trudentiumque successio. His fluidorum cohesio cum solidis atque inde in ipsa solida conversio promoveatur. Ita intelliges iisdem quæ peperere causis, detrimenta corporis, non sine admirabili Creatoris providentiâ, refarciri.

III.

INTER officinas in quibus chylus elaboratur, nobilem locum obtinet ventriculus. In eo siquidem dissolvuntur alimenta. Quâ arte dissolvantur interrogas? Motum ventriculi peristalticum attende. Hunc habet à musculosa tunica, quæ fibris varii generis compingitur. Plurimæ à fibris juxta œsophagi longitudinem decurrentibus propagantur; quædam scilicet directæ per superiora ventriculi protensæ, quædam obliquæ per hujus latera descendunt. Inter has, quæ per sinistram latum porriguntur, arcuum more, fibras subjacentes intersecant. Præcipua autem fibrarum species circularium nomine insignitur, quodd, quasi totidem circuli, ventriculum in orbem cingant & ambiant. Hæ superficiem universam amplectuntur; circa pylorum glomerantur densissimè. Motum ventriculi proprium juvant alia organa, ipsum, & cæteras partes succi nutritii præparationi & distributioni intervientes, alternis vicibus comprimentia. Diaphragma & abdominis mus-

culos intellige, quorum ope, perennibus intervallis, subiguntur ac teruntur alimenta. Sed quorsum, inquires, motus ventriculi? Non aliâ arte diversas ciborum partes accuratius cum liquoribus in ventriculo contentis misceri, aut ab his æqualiter imbui conjicias. Sic aliquatenus aqua saponacea panni linei, manibus vel palmulâ compressi, intervalla subit, fordes ab his deturbatura. Quin & attendas succi per nervos affluentis copiam. Is fibras in motum adigit, liquoribus vim addit. Hinc facilius esse solet digestio. Quid si ær in alimentis contentus vi suâ elasticâ ad dividendas eorum partes inferviat? Quid si liquor gastricus ad emollienda, separanda, disjungenda, atque etiam incidenda alimenta comparatus esse videatur? His inchoatur feliciter in ventriculo chylosis, ipsius motu non parum promota. Hic leniter contenta succutiens, & partitis vicibus modò hæc, modò illâc impellens, ea liquidis omni ex parte penetranda & dividenda objicit. Hujusmodi tritum (nec enim majori opus) in homine perutilem indicat petita ex variâ ventriculi animantium fabricâ comparatio.

I V.

QUÆ non ruminant, ut Equi, uno quidem; at valido illo & musculosos, ventriculo gaudent. In ruminantibus multiplex tritus apparatus. Quædam ut bos, ovis, quatuor ventriculis instruuntur. In primo seu magno ventre receptum aliquandiu pabulum, hujus postea fibrarum repetito succussu, concurrente motu diaphragmatis, in œsophagum remittitur. Hunc duplex fibrarum ordo in modum spiræ contortarum valdè contractilem efficit. Per eum rudiores boli ad os denuò mandendi dentibusque contundendi validius transmittuntur. Hinc salivæ copiam quàm maxima imbuti in reticulum decidunt, cujus internæ superficies quasi cancellata, favi cellulas, sed irregulares exhibet. Earum parietes pabulo incidendo aptissimi, mordaci asperitate, quâ serrarum dentes æmulantur. Deindè intrâ folia omasi tanquàm torcularis cujusdam compressum & attritum, potu per aquæ ductum advecto diluitur, & diutius asservatum reciproco delinatur apicum affricu. Postremò inde vi contractionis expulsum, in abomasum effluit; ibi fibrarum blandò motu agitur, & liquoris per glandulas affusi accessu perficitur. In avibus ventriculorum carneum reperies. Hic quatuor constat musculis. Duo laterales valdè crassissimi, durâ & callosâ membranâ intrâ operiuntur. Hi sese invicem comprimunt, ut si palmæ moribus perpetuis alternisque arcu jungantur distrahan- turve. Sic conteruntur cerealia à liquido tum ex ore tum ex bulbo glanduloso copiosius manante irrigata. Imò insectis, quæ nemo spernat qui bene noverit (nam vel in minimis & artificum & artificem suspicias) plures etiam obtingere ventriculi. Exemplo sint talpa IMPERATI & alia in quibus tres occurrunt. Piscium verò multorum fauces, palatum, dentium quædam armaturâ, quorundam ventriculi eadem muniuntur. Os in aliis pavimento stratum lapideo cernitur. Quot in organorum varietate, tritus instrumenta digestionis allaborant!

QUOD analogia ex variis animalibus desumpta suadet, id sola chyli in homine ad sanguinem via, seu potius partium huic famulantium actio abundè confirmat. Alimenta primùm in ore dentibus fracta & contrita, salivâ uberiore perfusa, linguae motu circumacta & ad fauces propulsa, œsophagi compressivâ contractione in ventriculû delabuntur. Ibi à fibris muscularibus versantur, agitantur, premuntur, pinfuntur, in ea interim agente vividius ventriculi liquore. Observa pariter in intestinis vermicularem motum : hujus ope chylus cum variis liquidis, præsertim in duodeno, committitur. Insuper alternantibus & reciprocis respirationis moribus perpetuò subigitur. Lacteorum oscula in papillas intimæ intestinorum tunicæ hiantia, subit; (eas in villorum familiâ ne reponas) tunc viarum angustis magis ac magis attenuatur. At quem tritum in globosis mesenterii glandulis reperiatur? Imò ibi in millenas guttulas dividitur. Nec solum copiosis scaturientis inde lymphæ rivis dilui putes. Motricum præterea fibrarum elatere agitur, impellitur, acceleratur. Ubi autem ad lumbare receptaculum appulit, (hujus figura ab animantibus in homine discrepat) fibrarum diaphragmatis inferiorum contractione pressus, verberatus, in canalem thoracicum repetitis truditur ictibus. Demùm arteriæ magnæ cui incumbit, & ipsius quos præterlegit ramorum impulsionebus, quasi totidem oscillis, valvularum adminiculo sublevatus, tunditur magis ac conteritur.

Ergo Tritus Chylosim juvat.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Carolus Payen.

*M. Gaspard Cochon Dupuy,
in Arce Maritimâ Rupi-
fortensi Anatomæ & Chi-
rurgiæ Professor Regius.*

M. Petrus-Antonius Lepy.

M. Henricus Guyot.

*M. Jacobus-Franciscus Van-
dermonde.*

*M. Elias Col de Vilars,
Regis Consultarius, & in
Castellæto Medicus ordi-
narius.*

*M. Tuffanus-Gilbertus
Boulland.*

M. Adrianus Malaval.

M. Henricus Besnier.

Proponebat Parisiis GEDEON DE RABOURS, Genevensis,
Baccalaureus Medicus, A.R.S.H, 1737. à sextâ
ad meridiem,